

Nro. 21.

A' FELS. R. TSASZARNAK ES A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBÖL.

*Költ Bétsben Septembernek 9-dik napján 1796-ik
esztendőben.*

Hadi Történetek.

Egymás után kettős, sőt harmas Izerentse érdeklette a' *Baváriai és Frankóniai* kerületekben vitézkedő ármádiainkat. A' *Monachium* mellett folyó *Iser* folyó vizen által jönni akart Frantziákat hat órákig tartó viaskodása után Izerentsésesen vissza verte Cs. K. F. M. Lajtinánt *Fürstenberg* hertzeg. — Gr. *Latour* hadi Tármaster a' segítségére küldetett Gr. *Nauendorf* Generál-Majorral magát öszve kaptsolván, Sept. első napján, reggeli 3 órákor meg támadta *Geisensfeld* mellett, 's onnan vissza is üzte az ellenséget, és azon nagy erdőből is ki hajtotta, a' mellyben magát bátorságosnak lenni gondolta, sőt, hogyha a' *Neuburg* előtt vi-

gyázatra ki állítatott Fr. osztagokat magához nem vonta volna *Moreau* Generális, és a' népünk előtt való mezőség is akadályára nem lett volna lovas vitézeinknek, a' *Bernbachi* tetökről is egészen le nyomta volna a' Fr. gyalogságot. Illyenkepen kén- telen vólt Gr. *Latour* hadi Tárnokmester a' követke- zett napon *Pfaffenhofen* mellett a' *Laberfolyó* vizé- nek hata meget meg telepedni, *Nauendorf* Generál corpusát *Abensberg* előtt vigyázatra ki állítani, 's ezen okos fekvése által *Regensburgot*, *Straubingát* és *Landshutot* fedezni. Addig tehát, míg a' segítsé- gere küldetett hadi seregek hozza érkezhetnének, ezen mostani positiójában fog maradni, 's ő kir. hertzege vitéz előmeneteleit hathatósan segí- teni; hanem annakutánna vagy győzedelmei, vagy ide 's amoda való mozgásai által igyekezni fog *Moreau* Fr. vezért hátrább verni.

Károly kir. fő hertzeg még most is ditsössé- gessen folytattya a' *Frankóniai* kerületben lévő Fr. armádián *Schwartzenfeld*, *Amberg*, *Szulzbach* 's *Norimberga* környékein vett győzedelmeit. — A' múlt hólnapnak 31-ikén Császár ő Felségéhez *Burg- Eberachi* fő kvártélyából ki indítatott jelentése szerént, a' vezérlése alatt lévő armádiával Aug. 27-ikén *Lauf*, 28-ikán *Herroltzberg* mellett szállott táborba, és mivel eleve el latta azt, hogy vagy *Forchheim*, vagy *Bamberg* mellett fogna az ellen- ség le telepedni, Gr. *Sztáray* F. M. Lajtinánt ve- zérlése alatt 20 batallion gyalogságot 's 50 es- cadron lovasságot küldvén a' *Regnitz* folyóvizén által *Hertzogen-Aurach* környékén parantsolta azo- kat vigyázatra ki állittatni, olly fel tétellel, hogy- ha az ellenség előről vissza nyomatódna, váгна a' szárnyába a' nevezett magyar vezér.

De mivel a' *Forchheimi* kastélyban eddig vólt, 's az előtt tanyázott ellenség tábora Aug. 30-ik napján, azon erősségben lévő ártillériájának védelmezése alatt, még a' nap fel kelése előtt on- nan el lódúlt, 's *Bamberg*a felé vette az útját, a' *Regnitz* vizének bal partyáról meg lehetősen nyug- hatatlankodtatta, 's útját nehezítette Gr. *Sztáray*

jól intézett ártillériájával, maga ő királyi hertzogsége utánok eredvén, *arrieregardajokat*, az az, utól menő seregeiket tsatázva *Bambergához* egy órányira fekvő helységig *Strulendorfig* üzte; *Kray* F. M. Lajtinánt pedig előmenő seregével szüntelenül tsatázván, még a' nap, este felé bé rontott *Bamberg* várasába, fogságra hajtotta az ott lévő Fr. őrizetet, 's el foglalta a' kemény requisitiók által gyűjtetett magazinumjokat és ispotályokat.

Más nap reggel, t. i. Aug. 31-kén az ő kir. hertzogsége ármádiája is *Bamberg*a alá ment; de mivel már az előtt való éjjel, olly nagy sebességgel vissza vonta magát az ellenség *Schweinfurtig*, hogy lehetetlenség vólt vólna ötet utól érni, néhány osztályokat küldött utánna nyomon üzni, önnön maga pedig ármádiájának nagyobb részével *Würtzburg* felé vette útját, olly fel tétellel, hogy azt a' Frantziák oda lejendő menetelek előtt el foglalhassa, hátrálásokat meg nehezittse, vagy ha valahol ott le telepednének, minden haladék nélkül meg támadhassa. Minémü következései lettenek légyen ezen ő kir. hertzogsége bölts rendelkezéseinek, meg tettik az itt következő, tegnap költ hivatalbeli hiradásból.

Ő királyi hertzogsége által ide küldetett, és mai napon (Sept. 8-ikán) 11 és 12 óra közt dél előtt 36 sipos postilionokkal várasunkba közönségesen bé lovaglott, Gr. *Sztáray* Magy. gyalog regementjebeli kapitány Gr. *Weisenwolf* egy olly szerentsés hadi történetről való hirt hozott magával, melly a' Cs. K. ármádiának örökös ditsőségére, és kétség kívül, a' jelenvaló háborúnak szerentsés végződésére fog szolgálni.

A' mint immár fellyebb is meg jegyzettük, Gr. *Sztáray* F. M. Lajtinántnak *Ménus* vizén lett által menetele és *Würtzburg* várasához való közelgetése után, *Hotze* F. M. Lajtinánt válalta magára a' nevezett várasbeli erősségnek bé záróltatását, *Kray* F. M. L. állitatott ki a' *Schweinfurt* mellett le telepedett Fr. tábornak szemén való

tartására, a' Cs. K. ármádiának több részével pedig *Schwartzbach* környéken szállott ő kir. herczegsége táborba. — Azonközben *Jourdán* Fr. fővezér is öszve vonván *Schweinfurt* körül le telepedett ármádiáját, *Würtzburg* felé ki indult, és Sept. 2-ik napján, este tájban meg támadta 's hátrabb nyomta Gr. *Sztáray* forpolztyait, mellyből nyilván azt lehetett ki húzni, hogy ő a' következő napon bizonyossan viadalba fog hadi népünkkel botsátkozni. Hanem Gr. *Sztáray* is, mint már régen próbált, és sok hadi történetekben gyakorlott vezér nem várta el az ellenség reá való ütését, hanem mingyárt más nap viradtkor maga ment ellene, hogy őtet addig is, míg ő kir. herczegsége maga ármádiájával oda érkezne, tartóztathassa.

Ezen véres tsatában, mellyben mind a' két fél az utolsó köröm szakadásig erőlködött, bizonyosan diadalmat vett volna az ellenség a' miénken, ha ő kir. herczegsége parantsolatjából az egész nehéz kavallériával a' *Ménus* vizen hirtelen készült hajó hidakon által nem költözött, és segítségekre nem ment volna Gr. *Wartensleben* hadi Tárnokmester. De mihelyt e' meg történt, és *Kray* F. M. L. az alatta lévő lovassággal az ellenség oldalába vágott, e' mellett *Werneke* F. M. L. a' graterosokkal a' körül belől fekvő erdőségben öszve gyülekezett Fr. gyalogságot onnan ki üzte, leg ottan hanyatlani kezdett az ellenség szerentséje, és hátat vetvén a' miénknek egészlen zürzavarba hozatott, mellynek rosz következtől egyedül a' bé allott setét éjjel által mentettetett meg.

Ő kir. herczegsége ő Cs. K. Felsőgehez küldött jelentésében nem másnak, hanem a' vezérlése alatt lévő Cs. K. Generálisok szemességének, és hiv hadi népünk vitezségének tulajdonitja ezen ditsösséges győzedelmet, mellyről ennekutánna még bővebb tudósítást fog küldeni, 's azon alkalmatossággal a' magokat vitezségek által meg különböztetett hadi tiszteket is neven-

ként elő adni. — Mintegy öt vagy hat ezer embert, egy zászlót, hét ágyút, és számos munitziós szekeret veztetett el az ellenség, és a' kurir eljövetelekor már 2000-re ment az el fogattaknak száma. — A' mi veszteségünket 800-ra tette ő kir. hertzege. — Ezen győzedelemnek végződése után, Sept. 4-ik napján, dél előtt a' *Würtzburgi* kastélyban vólt Fr. katona őrizet capitulálván hadi fogságra küldetett.

A' Frantzia sattszoltatas és requisitiók terhe alatt nyögött, és az alól mostanában fel szabadtatott felső Palatinatusi, és *Frankóniai* kerületbeli városok és helységek ezer áldás kívánással kísérik ő kir. hertzege, és a' vezérlése alatt vitézkedő Cs. K. armádiát. Ingyen sem gondolták volna, hogy a' már Cseh Ország szélihez közelitett ellenség dühössége alól 10 's 12 nap el forgása alatt meg menekedhessenek, 's annyival nagyobb azon való örömök, a' mennyivel kevesebb reménységek vólt meg szabadulásokhoz. Haljuk meg, mit beszél ezen történetről egy Aug. 28-ik napján költ *Norimbergai* magános levél: „Melly reménytelen nagy változás történt, *úgymond*, a' mi környékünkön! Azon szempillantásban, mellyben mindnyájan úgy velekedénk vala, hogy a' Cs. K. armádia egészlen meg gyengült, és elégtelen vólna magát az ellenség ellen védelmezőképen tartani, azon szempillantásban meg támadta, 's hátrább verte ez a' meg gyengült armádia ő királyi hertzege személyesen való vezérlése alatt a' bokros győzedelmeiben fel fuvalkodott Frantziáságot, egy folytában környékünkig, sőt *Erlangan* is túl üzte, és szörnyü vérontást tett köztök. — Minden tudósítások egyenlőképen erősitik, hogy egynéhány napok alatt 15 ezer embernél több húlott el, esett sebbe és fogságba az ellenség közül. — Egy *Neuen* nevü Generálisok itt nállunk a' *Teutonicus* vitézi Rend házában, melly dugva vagyon Fr. sebeseikkel, hólt meg kapott sebében, egy más Generálisokat a' várason kívül egy vén asszony ganejhányó vas villával döfte keresztül.

Közönségesen szörnyű bosszút állottak magokért a' Frantziák által felettébb nyomorgattatott felső Palatinatusi és *Norimbergai* jobbágyok, a' Cs. K. seregekhez tsatólván magokat azoknak üzésekben.

Egy *Bambergai*, August. 30-ik napján költ levélből im' ezeket olvassuk: „Ma reggel, úgy mond, az az örvendetes hir zendült meg közöttünk, hogy még ma bizonyossan bé jönnek hozzánk a' Cs. K. seregek. Légyen áldott az úr neve érette, bé is tellyesedett ez a' hir, mivel ma esteli 5 órakor, nagy ágyú ropogas alatt bé rukkoltak hozzánk a' Cs. K. huszárok. — Lehetetlen a' lakosoknak e' kedvés történeten támadott örömeiket le írni. — Kiki frissítő italokkal ment városunk meg szabaditói eleibe, a' piatz középén ortzáikon le folyó örömkönnyüiken minden érzékeny emberek meg indultak, és már most *Bamberg*a is új életet kezd élni.

Olasz Ország.

A' *Maylandi* levelek szerént, még most sint ottan a' jó indulatú, és törvényes urokhoz fegyhetetlen hiveséggel viseltető lakosok árestomoztatásának szünete; még is mindazáltal nem hogy kevesedne, sőt inkább mind jobban jobban szaporodik a' Frantzia fegyver szerentséje irigyeinek száma. — A' Cs. K. seregek *Mantua* mellett szerzett győzedelmeknek hire *Bononiában* is közönséges zendülést indított, ott is mingyárt bátrabban viselték magokat a' lakosok a' Frantziák ellen, reménylvén, hogy azon győzedelem több győzedelmet vonván maga után, őket is előbbi szabadságokba fogná helyheztetni. — És a' minémű örömök vólt a' Frantziákon történt szerentsétlenségen, éppen olly nagy szomorúság vette őket környül a' *Buonaparte* vezér újábbi szerentséjének, és a' Fr. armádia *Olasz Országi Tyrolis* felé lett előbre való nyomulása hírének hallásán. — Halván a' nevezett Fr. vezér a' *Bonóniaiak* illyetén gondolkozások modját, és azt is, hogy a' Fr. háromszinű kokárda helyet, más idegen nemzetbeli

kokárdákat raktanak légyen kalapjaikra, Aug. 14-ik napján igen kemény parantsolatot küldött közikbe *Bresciani* fő kvártélyából, az ellen, 's azt a' rendelést tette, hogy valaki idegen bokkrétát szúr kalapja melle, minden személy választás nélkül nyakon ragadtassék, 's árestomba dugattassék, akár Olasz, akár más idegen nemzetbeli ember légyen az; végtére hogy az új municipalitások szemen tartsák az ott tartózkodó idegeneket.

A' *Buonaparte* fő vezér fő kvártélyába küldetett *Bonóniai* Senatorok *Marescalchi* és *Caprara* Aug. 18-ikán tértenek vissza hazájókba. — Az Angliai hajók által még most is zárva tartott *Livornói* kikötő hely miatt vissza pótolhatatlan kárt szenved az Olasz Országi kereskedés. — Az ott lévő Fr. truppok Aug. 17-ik napján meg mustráltatván, azoknak egy része valamelly titkos, és ki nem tanúltatható expeditióra rendeltetett ki.

Frantzia Ország.

A' közelebb múlt hólnapnak 20-dikán, mint a' Fr. Respublika születésének emlékezetére rendeltetett innep napon igen gyökeres beszédet mondott a' Directoriumnak egyik tagja *Reveillere-Lepaux* a' *Páris* előtt való mars nevű mezőre felgyülekezett nép előtt, mellyben akképen nyilatkoztatta ki maga gondolatját, hogy lehetetlen légyen a' Fr. Respublikának a' virtusok nélkül állandónak lenni. — Hogyha, *úgymond ő*, a' despotismusnak vissza térese ellen bátorságban akarjuk magunkat helyheztetni: szükség lélzen a' gonofzság tronusát közöttünk le rontani, 's a' virtusoknak építeni királyi széket. — Vajha a' természetnek ártatlan és kedves érzékenységei, melyeket a' népnek nagy meg romlottsága magából csak nem egészlen ki irtott, és a' részre hajlásoknak sokféle szomorú játékaifeledékenységbe hoztanak, újobban fel támadnának és uralkodnának közöttünk! s. a' t. Ezen másként nem alávaló beszédre azt jegyzette meg egy *Párisi* közönséges újság levél, hogy a' régtől fogva feslett élethez

szokott nemzetet a' virtus útjára vissza vezetni a' monarchica igazgatás formájának el törlesénél és a' Respublikainak fel állításánál sokkal nehezebb dolog legyen.

Ennél még gyökeresebb vólt *Pastoretnek* azon beszédje, mellyet ő a' tisztességes temetségnek újbani fel állításáról, és a' temető helyeknek szentségéről mondott az 500 tagokból álló Tanács előtt. Nemzeti képviselők, *úgymond Pastoret*, kérlek, szedjétek öfzve érzékenységeiteket és gondolatjaitokat, az embernek végső menedékhelyéről, azon szent földről, mellyben nyugszanak el húnymt öseink, fogok elöttetek szóllani. — Találatnak e' még a' siroknak meg szentségtelenítői? Hát úgyan a' halál sem védelmezheté bennünket a' gonofzság kegyetlenségétől? Ha vólt valaha a' közönséges tilzteletnek valamelly tárgya, bizonyosan azok vóltak a' meg hóltaknak sirjai, és azokat egy formán kivánták a' szabad és szolgaság alatt nyögő népek tilztelni. — A' természet, az erköltsök, a' vallás, és a' törvények öfzve kaptsolták magokat azoknak kegyes tekintetben való tartására. — Beszedjének vége felé ekként nyilatkozattatta ki *Pastoret* a' maga gondolatjait: Miért kéntelenittetem, *úgymond*, mondani, hogy még most is találatnak köztünk olly emberi érzekenység nélkül való emberek, a' kik a' hólt tsontokkal jádznak, és azokon kivánnják bosszújokat állani. — Az ember életének pályája igen háborús, és sok nyomorúság homályositja azt meg; még az ötet magát nem érdeklő tsapásoktól is retteg, a' mennyiben azok is fenyegetik ötet. — Vajha leg alább akkor nyughatna tsendessen, a' midön az élet szolgai jármától ötet a' halál meg menti. — A' fiú ki nem késéri meg hólt attyát, a' barát barátját; nem nedvesitik többé könnyek azon szent földet, melly örökre bé fedezi őket s. a' t. *Pastoret* beszédét a' több érzekenységgel biró Tanács tagjai is helybe hagyták, tóditották, és hafznos végzést hoztak e' fontos tárgy eránt.

A' *Párisi* nemzeti Institutum, a' mostanában

meg holt *Pingre* tudós astronomus helyett *Doriét*, és a' meg holt *Vandermonde* híres mechanicus helyet *Camot* polgárt választotta maga tagjaiva. (Ez a' nemzeti Institutum az a' tudós Társaság *Párisban*, melly a' Fr. Revolutió, 's nevezetesen a' *Robertschiere* kegyetlen uralkodása alatt el töröltetett kir. Frantzia tudós Társaság helyett állítatott fel a' múlt esztendőben). Ezen tudós Társaság tagjainak minapi gyűlésében azt a' jelentést tette *Desessars* tudós orvos Doctor, *Adanson* 82 esztendős öreg tudós tagjáról ezen Institutumnak, hogy ő nekie se köntöse, se tsizmája, sem azoknak szerzésekre tehetsége nem lévén, meg nem jelenhet a' gyűlésekben. A' nemzeti Institutum kérésére esztendőnként 100 tallérból álló pensiót rendelt néki a' belső dolgokra ügyelő minister.

Batáviai Respublika.

Annak szoros meg vizsgálására, *hogya a' Német tengerbe gabona vételre vitetni szokott pénz a' Respublikának javára, vagy kárára legyené, következésképen szükség legyen e' azt meg tiltani, avagy nem?* ki rendeltetett Commissió azt a' jelentéséttette a' Conventnek, hogy a' múlt 1795-ik esztendőben, August. 14-ik napjától fogva, ezen folyó esztendőbeli Juniusnak utolsó napjáig mintegy 12 tonna arany küldetett *Amsterdamból* a' Német tengerbe, gabona vétel végett, következésképen fel lehet tenni, hogy a' több szövetséges tartományokból is ki vitetett oda annyi summa pénz, (egy tonna arany 100 ezer forintot tészen a' Hollandiai Respublikában): mivel mindazáltal sok bé vitetett élet ismét ki vitetik onnan, és így ismét sok pénz megyen oda vissza bé, káros volna ezt a' kereskedést egy átallyában meg tiltani, nem is lehetne nagy nehézség nélkül *vexel* levelek által ottan gabonát vásárlani. Illyenképen nem ezen kereskedéstől, hanem a' több kereskedés ágainak félbe szakadásától származik a' pénznek szűke. —

A' múlt Juniusban költ királyi parantsolat

mellett minden *Portugalliai* kikötő helyekben találtatott, és azután is oda bé ment magánosokhoz tartozó Hollandus hajókra *embargó* tétellett, az az, olly végből arestaltattak le, hogy azokat tulajdon hasznára fordithassa a' kórmányfzék. — Ezt a' parantsolatját nem sokára azután, az az, Juliusnak 19-ik napján vissza húzta a' ministerium, nemtsak, hanem ennekfelette azt is meg engedte, hogy valamiképen annakelőtte, úgy ennekutánna is szabadosan kereskedhessen egymással a' két nemzet. A' melly irásban e' dolgot *Pinto* Portugalliai Status minister a' *Lisszabonában* lévő Hollandus Consulnak jelentette, ekképen fejezi ki önnön magát: „Semmit sem ohajt, *úgymond*, ö Portugalliai Felsége inkább, mint a' Batáviai Republikával való békességnek és baratságnak állandóságát; egyfzersmind reményli, hogy ennekutánna semmi ok nem fog adódni a' két Status közt való egyenetlenségre, és hogy a' kereskedés folytatása végett visszonozni fogja a' Hollandiai kórmányfzék az ö Felsége baratságát. A' kevés ideig tartott tilalomra, t. i. Hollandiai hajóknak le tartoztatásokra Hollandiának Portugallusok eránt való magok viselete adott alkalmatosságot, es nagyon sajnállotta ö Felsége, hogy Portugallia nem egy formán tartatott Frantzia Országának azon barátjaival, a' kikkel békességben el a' Batáviai Respublika.”

A' *Lisszabónai* udvar ezen maga baratságos ki nyilatkoztatásának *Hágába* lett küldetése után, mingyart a' Convent is meg engedte a' Portugallusokkal való szabad kereskedést; de azért, még most is *Hágán* kívül tartozkodik, és maga caracterjében még ekkorig sem jelent meg a' Portugallus minister *d'Aroujo* Chevalier, nem is fog a' két nemzet közt támadott baratságtalanságnak tökéletes és közönséges meg tsendesitetéséig.

Nem régiben öszve kapván két jó házból származott *Utrechti* ifjú egymással, egyfzál kardra mentek ki egymás ellen, a' melly vetelkedésben az egyik halálos sebet kapott, a' másik pedig

láttatlanná tette magát. Az illy törvénytelen-
geknek további el távoztatására, az Aug. 18-ik
napján tartatott gyűlésben azt sürgették néhány
Conventbeli tagok, hogy szoros törvények tete-
tődjenek a' bajvívás ellen. Ugyan ekkor az is
meg határozatott, hogy mivel felettébb sok ka-
tonák házasodnak, és terhére vagynak a' Res-
publikának, ennekutánna különös engedelem nél-
kül egynek se légyen szabad meg házasodni.

Az Aug. 22-ik napján tartatott gyűlésben is-
mét elő vétetődven a' *Zsidóság* dolga, sokan meg-
jelentek az Izraeliták közül, hallani kívánván, mit
fogna felölök a' Convent végzeni. — *Hamelsveld*
polgár azt mondotta, hogy tellyességgel semmi
panaszok nem lehet a' *Zsidóknak*, a' kiknek épen
azon szabadságok vagyon az adásra vésre, ke-
reskedésre és a' magok módjok szerént való is-
teni tiszteletre, mint a' melly vagyon a' keresz-
tényeknek. A' mi pedig a' polgári jussokat illeti,
ezeket nem mint *Zsidó* nemzetbelieknek, hanem
mint Batáviai polgároknak kelletik engedni. —
Erre azt mondotta *Lublinsk* nemzeti biztos, hogy
a' *Zsidó* nemzet jövődöbeli sorsának meg hata-
rozása végett, az egész Batáviai nemzettől kelle-
ne értekezni. — Az egyháznak a' Statustól lejen-
dő el választatásáról hozatott törvény Aug. 18-ik
napján tétetett közönségessé.

A' *Texeli* kikötöhely előtt fel 's alá járkáló
eggyesült Angliai és Orosz flotta miatt lehetetlen
vólt ugyan még eddig a' Batáviai Respublika
flottájának oda ki indulni, a' hova rendeltetett:
mindazáltal valahányszor tsak jó alkalmatosság
adja magát elő, mind annyiszor több több hajók
küldetnek annak öregbitésére, hogy azután annyi-
val nagyobb erővel indulhasson ki a' tágas ten-
gerre. — A' *Madridba* követségbe küldetett Hol-
landus minister *Valckeneer* polgár Jul. 30-ik nap-
ján vólt első audientzián a' Spanyol királynál *St.*
Ildefonsói palotájában.

Portugallia.

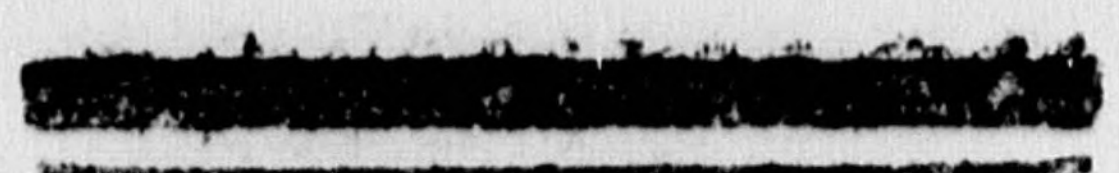
A' régtől fogva betegeskedő uralkodó királyné újabb változások alá vettetett, mellyek miatt alkalmatlanná tétetvén a' fő kormány viselésére, a' Status ministereknek udvari orvosokkal való együtt tanátskozások után el végeztetett, hogy addig, míg ő Felsége egészsége tökéletesen helyre állana, a' *Brasiliai* hertzeg vigyázása alatt folytattassának az Ország közönséges dolgai. E' mellett 10 belső Tanátsosokat, és három Status Titoknokokat tettett ő Királyi Felségének, a' mostani szoros és kétséges ki menetelű környülművelésekhez képest választani, a' kik minden politika tárgyaknak szoros 's szemes meg vizsgálására köteleztetnek, és abban is fáradhatatlanul foglalatoskodnak, hogy a' *Madritti* udvar közbenjárása által ditsőséges, és az egész Ország javát tárgyazó békességet köthessenek a' Fr. nemzettel.

Mulej-Ishem, *Mulej-Sulejmannak* testvére, és a' *Marokkói* Birodalom miatt vetélkedő társa követet küldött *Lisszabonába*, a' kit mindazáltal azért nem lehetett mint olyyat el fogadni, mivel már annakelőtte *Mulej-Sulejman* a' *Marokkói* tenger partjai urának lenni meg esmértetett. Azomban, mivel *Mulej Ishem* tartományaiból sok gabona szokott *Portugalliába* vitettetni, az ő követje is egész betsüllettel fogadtatott.

Elegyes Hirek.

Maximilián Austriai fő hertzeg, és *Kolóniai* V. Fejedelem *Lipsiában* múlat, 's kegyes maga leereszkedése által sokaknak szivét meg nyerte. — Oda váratik a' *Hesszen-Darmstadt*i Landgróf is, a' ki a' váras szomízedtságában egy kies és szép múlató házat béreltetett ki magának. — A' *Palatinatusi* V. Fejedelem is oda ment Aug. 30-ikán *Prágában* vólt rövid múlatasa után. — *Kardinális Zelada* le tette ugyan a' Status titoknokságot, hanem a' *Vatikánai* Bibliotékának fő gondviselését, és a' *Poenitentiarius* *Majorságot*, az

az, az egyházi törvényfzéknek kórmányát le ten-
ni meg nem engedte neki Pápa Ő Szentsége. —
A' *Mediolánumi* hertzegeben fekvő *Casal-Mag-
giore* nevű városnak lakosi fel támadvan a' Fran-
tziák ellen, ki űztek magok közül az ott vólt
katona őrizetet, a' melly alkalmatossággal ezek-
nek vezére a' *Pó* vizébe fuladott. — Ennek
meg bosszulására küldetett Frantziák 150 lakost
terítették a' földre kártáts golyóbisaikkal. — A'
Kadixi kikötő helyben eddig mulatott eggyesült
Spanyól és Frantzia nagy flotta *Solano* 's *Lan-
gara* Spanyol és *Richeri* Frantzia Admirálisok
kórmánya alatt, a' múlt hólnapnak 5-ikén futott
onnan ki, hanem merre, 's ki ellen mennyen,
még most nem tudatik, leg jobban meg fogja az
idő mutatni. — A' *Filadelfiai* kikötő helybe hat
Braziliai gazdag hajót vittek bé a' Frantziák. —
A' *Római* Sz. Pápa békesség szerzés végett *Páris-
ba* küldött követjeinek, azt a' parantsolatot kül-
dötte a' Directorium Aug. 18-ik napján, hogy on-
nan 24 óra alatt takarodjanak ki. — Hasonló
módon bant a' *Szárdiniai* követtel *Revel* úrral. —
Az elsőbbekel azért, mivel ők halván Gr. *Wurm-
ser* fő vezér Olasz Országban lett előbre nyomu-
lását, mingyárt félbe szakasztották a' békességes
traktát; az utólsobb azzal vádoltatott, hogy ő is
egyet értett a' *Párisban* történt utólsó zeneboná-
nak fejeivel. — *Drouet* hires postamester, Aug.
17-ikén ki szökött tömlötz helyéből. Nem igaz,
hogy ő kötelen botsátkozott volna le a' harmadik
contignatióból, mivel az ottan találtatott, és szo-
rossan meg vizsgáltatott kötél azon végre gyen-
gének lenni ítéltetett, hanem tagadhatatlan do-
log, hogy az ő titkos barati más alkalmatossággal
éltek haláltól való meg mentesére. — A' fel-
ső *Rénusi* kerület is békességes alkuba ereszke-
dett *Jourdán* fő vezérrel. — A' közép tengerben
fel 's alá járkáló Angliai flotta fő kórmányozó-
janak *John Jervis* Admirálisnak az a' parantsolat
küldetett *Londonból*, hogy azokat az Olasz Orzági
kikötő helyeket, a' mellyek a' Britanniai hajókat
ki rekesztvén, Frantzia hajókat botsátottak bé,

bombardirozza. — A' Spanyol Országi első minis-
tert *Alcudia* hertzeget nagyon ostromollya a' *Pa-
risi* Directorium a' Brittusok ellen való had indi-
tásra, melly ha úgy találna lenni, nem kevés kárt
vallana Spanyol Ország Amérikai szigeteiben. —
A' Frantziák által el foglaltatott Német és Olasz
Országi tartományokban 100 millió livernél több
hadi sattsot szedtenek fel. *Mayland* 20; *Módéna*
10; *Párma* harmadfél, a' *Római* Status 21, *Bonónia*
és *Ferrára* 7; *Frankfurt* 8; *Würtzburg* 5; *Würtem-
berg* 4; *Baden* 2; a' *Svéviai* kerület 19 millió li-
vert kéntelenitettek nekik fizetni, ide nem szám-
lálván a' sok eleségbeli és másféle requisitiókat,
a' mellyek talán még többre mentenek a' pénzbeli
sattzoltatásnál. — Egy szóval, annyira ki pusztí-
totta ez az emberiség jussainak védelmezésével
kérdő nemzet ezeket a' szegény tartományokat,
hogy fél századig sem gázolhatnak ki mostani
nyomorúságaikból. — Illyen haszna vagyon a'
Fr. barattságnak; illyen gyümölcset terem a'
szabattság és gyenlőség fája — illyen sorsok lézen
ez után is az őket kívánó és örömmel fogadó né-
peknek — meg lássák, hogy a' mig még idejek va-
gyon, el ne engedjék magokat ezen hizelkedni tú-
dó, de alattomban minden idegenek alá vizes
pokrotzot teríteni szokott gonosz nemzet által tsá-
bitatni. — *Jourdán* Fr. fő vezérről azt írja egy
Német Országi közönséges levél, hogy ő a' Fr.
revolútió előtt kalmár vólt, akkor a' nationalis
gárdisták közzé állván, gráditsonként lépett mos-
tani méltóságára; hogy egész bizodalommal vi-
seltessék eránta a' végre hajtó Tanáts; hogy fe-
lettébb szereti ötöt az alatta való katonaság, és
kész parantsolatjára akarmelley sebes tűzbe bé-
menni; végre, hogy a' nékie tétetett nagy tilztes-
ség miatt tette légyen le *Pischegrü* fő vezér a'
felső *Rénusi* armádiának kórmányozását. — A'
Svéciai ifjú király *Finnlandián* keresztül *Peters-
burgba* fog menni, 's ott az Orosz nagy hertzeg
leányai közül égyiket valamellyiket magának el-
mátkásítani Illyenképen semmi sem lenne a' Mek-
lenburg-Sverini hertzeg asszonnyal lett meg mát-

kásodásából. — A' *Hollandiai* papok mind le rak-
ták papi köntöseiket, és az isteni szolgálaton ki-
vül, mindenütt világi köntösben fognak járni; a'
templomokba való bé harangoztatás is egészlen
meg fog szünni.

Erdély Ország.

Dévaról Septemb. első napján. Hazánknak
két nevezetes orzlopát termettük el közöttünk a'
múlt Augustusban, úgymint: *Először*. Az Erdély
Országai Kir. törvényes Táblának egy valójában
nagy lelkű és érdemű Assessorát, néhai Méltos.
Szilvási Balia Samuel urat, a' ki is Aug. 5-ik nap-
ján *Dévai* majorkodásának meg tekintésére ki-
menvén, 's meg melegedvén meg fürdött, azután
haza jött, egy pohár hideg vizet ivott 's végre
sárga dinnyét ett, mellynek az a' szomorú követ-
kezése lön, hogy Aug. 11-dik napján ki lelvén
ötet a' hideg, dél után egy óra tájban meg hólt
helységünk közönséges nagy bánattyával és ká-
rával, öt neveletlen árvákat hagyván maga után.
Most jut a' Magy. Kurir ezébe egy tsaknem ehez
hasonló történet. A' múlt Juliusban egy N. Váradai
köver testű lakos nagyon meg melegedvén a' *Kö-
rös* vizébe ment fürödni, és övedzőig erő vizben
hirtelen bele hólt. Ebből ki tettik, melly vesze-
delmes legyen a' melegedett ez izzadó testnek,
akár hideg levegő ég, akár hives viz ital, akár
vizben való fürdés által való hirtelen meg hi-
degitése.

Másodszor, a' fent nevezett Királyi Törvé-
nyés Táblának, mind a' két Magy. Hazában nagy
hirű nevű Praesesse, Mélt. Zejkfalvi *Zejk Dániel*
úr ő Nagysága Aug. 30-dikán viradta felé ketted-
fél órakor itt *Déván* hirtelen meg hólt. Az előtt
való este vetsernyén a' templomban vólt, néhány
Dévai jó embereit meg látogatta, este kedves
Grófnéjával és nagy reménységű fiával együtt vi-
gan vatsorált, az után a' tsemege étel közben hir-
telen meg némúlván ágyba tétetett, 's attól a' szem-
pillantástól fogva sem meg nem szóllalt, sem sze-
meit fel nem nyitotta, sem semmire nem ügyelt,

és ámbár mindent el követtenek legyen is vele jó Doctorunk és Chirurgusunk, a' mit az orvosi tudomány és a' józanokosság nekik javaslottanak, de még is semmire sem mehettek, 's ilyenképen ezen hirtelen való gutta ütés miatt negyedfél óra múlva meg fojtatott ez a' nagy lelkű úr betses és a' Hazának hasznos életétől.

H i r - a d á s.

A' Mlgs. Gr. *Tólnai Fesztets György* Ur Ö Felsége Kamarássa, minekutánna Nms. *Somogy Vármegyében* fekvő *Csurgói* Uradalmában, ugyan *Csurgó Mező Várossában*, a' két valláson lévő Protestans, már most is nagyon meg-szaporodott tanuló ifjúság számára, nem tsak roppant iskola építettett, Professorokat fundalt, és alumniomot rendelt, hanem hogy a' vidéki tanulóknak annál alkalmasabb szállások lenne, egy kellemetes környéket, ház helyeknek-is ki-méretett volna, a' mellyen már is, külömbféle mester emberek telepedtek-meg: annakokáért a' magoknak lak helyet kereső, mind a' két renden lévő Protestans mester embereknek, és másoknak is, ezenel tudtokra adattatik, hogy ezen oskola vidékén, még több ürefs ház helyek-is legyenek, olyan fel-tételek alatt ki-adni valók: hogy

1-szor. Az építők, egy konyhához, és ahoz való kéményhez az Uraságtól téglát ingyen kapnak.

2-szor. Azon házaikat mindenkor szabadon el-adhattyák.

3-szor. Az Uraságnak való robottázástól, szolgálat tételtől, örökösön szabadok lesznek, és e' helyett, egy egy ház helytől, esztendőnként tsak egy aranyat fognak fizetni. — Annakokáért, a' kinek ottan meg-szállani, és építeni szándéka volna, a' végett egyenesen az Uraság Tisztartójánál jelentheti magát.

* * *

*

A' *Württembergi* uralkodó hertzeg, és Fr. Respublika közt szerzett békességnek tzikkelyeit el nem múlatom Erd. Olvasóimmal közleni.